

Utredning om skolans arbetsmiljö leder till ny läroplan

Sveriges lärarförbund (Jfr sid 83), Svenska facklärarförbundet och Lärarnas riksförbund överlämnade våren 1970 en gemensam skrivelse till regeringen med krav inför införandet av Lgr 69. Dessa krav ökade sedan förbunden var för sig med egna kravlistor. Kring år 1970 ställdes också skolproblemen med bl a oro, våldsinslag och drogmissbruk i fokus för samhällsdebatten. Den borgerliga oppositionen skyllde missförhållandena på socialdemokraternas skolpolitik. Som vanligt var det högern, nu med det nya namnet moderata samlingspartiet, som främst fronderade. I en riksdagsdebatt våren 1970 hävdade t ex moderaten Gunnar Wallmark att regeringen använde skolan "för att sakta men säkert omvandla samhället i socialistisk riktning". Folkpartisten Gunnar Richardson ansåg i samma debatt att man visste för lite om "i vilken utsträckning målsättningen förverkligats". I en del inlägg målades, i kvällspressens efterföljd, skräckbilder av skolsituationen. Centerpartisten Thorsten Larsson t ex talade om "pennalism mot kamrater" och "trakasserier mot lärare", "olidliga förhållanden" som t o m lett till självmord.

Regeringen mötte kraven från lärarförbunden och kritiken i massmedierna och från oppositionspartierna med att i juli 1970 tillsätta *utredningen om skolans inre arbete, SIA*. Den fick som huvuduppgift att granska skolans arbetsmiljö och ge förslag om förbättringar, detta bl a genom att söka former för ökat stöd åt elever med svårigheter. Ordförande blev SÖs generaldirektör Jonas Orring. Av övriga sex leda-

möter var tre socialdemokrater och tre borgerliga, de senare de ovan nämnda kritikererna Richardson och Larsson samt moderaten Britt Mogård. Huvudsekreterare var studierektorn Sven Åke Johansson, senare överdirektör i SÖ och därefter skoldirektör i Stockholm.

SIA:s huvudbetänkande, *Skolans arbetsmiljö*, överlämnades till regeringen sommaren 1974. En enig utredning föreslog här bl a att en del av resurserna för skolan skulle fördelas på kommunal nivå efter behov och att man skulle införa en samlad skoldag inom vilken skulle rymmas såväl lektioner som fria aktiviteter. Vidare anvisades åtgärder för att skapa ökad samverkan och stabilitet och för att bättre möta behoven hos elever med svårigheter. Efter remissbehandling med mycket skiftande bedömningar framlades propositioner och fattades riksdagsbeslut i stort sett i enlighet med utredningens förslag.

Nu skulle "SIA-skolan" förverkligas! Betydelsen i det begreppet blev för de flesta den samlade skoldagen. Den reformen mötte dock på många håll starkt motstånd. Eftersom kommunerna själva här hade att till större delen svara för pengarna, föll också det mesta härav undan. Mer betydelse fick besluten om ändrade regler för statsbidragen och om utveckling av skolans inre arbete. Anvisningar om det senare skulle ges i en ny läroplan.

Tillkomsten av den nya läroplanen vittnar om den samsyn i skolpolitiken som vid denna tid – när det kom till *sak* – rådde mellan de olika partierna. Den övergripande

Tillkomsten av den nya läroplanen sker – i sak – i politisk samsyn.

de SIA-propositionen, vari riktlinjerna för en ny läroplan först angavs, framlades 1976 av Lena Hjelm-Wallén (s), propositionen om läroplanens närmare utformning 1979 av Birgit Rodhe (fp) och propositionen om läroplanens slutliga utformning 1980 av Britt Mogård (m). Riksdagsbesluten i de olika omgångarna fattades i politisk enighet.

SÖ fick efter SIA-beslutet 1976 uppdraget att utforma förslaget till ny läroplan. 1978 avlämnade verket sitt förslag. Här gick man ytterligare steg mot enhetlighet genom att minska antalet tillval, ta bort stadiegränserna och ange mål och huvud-

moment för grundskolan som helhet samt föra samman alla orienteringsämnen i ett enda ämnesblock. Remisskritiken ansåg att man här, trots att detta hände i det radikala 70-talsklimatet, hade gått för långt. I läroplanspropositionen 1979 gjordes rättning mittåt och därmed hade initiativet i frågan tagits över från SÖ till politisk nivå. Den linjen fullföljdes också i slutskedet, då Britt Mogård med hjälp av Sven Åke Johansson, SIA-sekreteraren som nu blivit handläggare i departementet, i sin proposition gav den slutliga utformningen av 1980 års läroplan för grundskolan, Lgr 80.